

Пролог

Напередодні від'їзду до Лондона Ричарда Мейг'ю ніщо не тішило.

Починався вечір з того, що його тішило геть усе: йому сподобалося читати прощальні листівки й приймати обійми кількох далеко не відразних знайомих молодих леді; сподобалися застороги про лихий і небезпечний Лондон і подарована біла парасолька з мапою Лондонської підземки, на яку скинулися хлопці; сподобалися перші кілька пінт елю; але далі, з кожною наступною пінтою, він розумів, що все навколо тішить його дедалі менше; тепер же він сидів на тротуарі перед виходом з паба в маленькому шотландському містечку, тремтів і зважував суперечливі переваги станів, коли нудить і коли вже знудило, і до душі йому не припадало геть нічого.

Всередині паба Ричардові друзі продовжували святкувати його прийдешній від'їзд із ентузіазмом, який, на думку Ричарда, став наближатися до зловісного. Він сидів на хіднику, міцно стискав у руках складену парасольку й міркував, чи переїзд на південь до Лондона був такою вже хорошою думкою.

— Ти краще зиркай туди одним оком, — сказав надтріснутий старий голос. — Тебе поженуть звідси раніш, ніж ти скажеш «Джек Робінсон». Або загребуть до себе, я б не здивувалася. — З носатого й замурзаного обличчя на нього дивилися проникливі очі. — Все гаразд?

— Так, дякую, — сказав Ричард. Він був свіжоликим, хлопчакуватим юнаком з темним, трохи кучерявим волоссям і великими горіховими очима; вигляд він зазвичай мав скуйовджений і ніби щойно пробуджений, і це робило його більш привабливим для протилежної статі, ніж він міг собі уявити чи повірити.

Замурзане обличчя пом'якшилося.

— Візьми, бідолашко, — сказала вона й поклала монетку в п'ятдесят пенсів до Ричардової долоні. — А довго ти живеш на вулиці?

— Я не безпритульний, — пояснив спантеличений Ричард і спробував повернути старій монету. — Будь ласка — заберіть гроші. В мене все добре. Я просто вийшов трохи подихати. Я завтра їду до Лондона.

Вона підозріливо глянула на нього згори вниз, а тоді забрала монету, і та зникла під шарами пальт і шалей, в які жінка була загорнута.

— Бувала я в Лондоні, — звірилася вона йому. — Вийшла там заміж. Але він виявився негідником. Мамця казали не брати шлюб із нетутешнім, але я була молода й вродлива — хоч як важко сьогодні в це повірити — і я пішла за покликом серця.

— Аякже інакше, — ніяково сказав Ричард. Впевненість у тому, що його от-от знудить, подалу розвіювалася.

— От і завело воно мене ледь не до погибелі. Була і я колись безпритульною, тож знаю, що воно таке, — сказала стара. — Того я й подумала, що ти теж такий. А чого ти їдеш до Лондона?

— Отримав там роботу, — сказав він гордовито.

— І де працюватимеш? — спитала вона.

— Е-м-м, у фінансах.

— А я була танцюристкою, — сказала стара і незграбно захиталася хідником, фальшиво щось мугикаючи.

Вона повихилялася з боку в бік, мов дзига, що намірилася вже впасти, й нарешті зупинилася, обернувшись обличчям до Ричарда. — Простягни руку, — сказала вона йому, — я тобі поворожу.

Він зробив, як вона сказала. Вона поклала свою стару долоню на його і міцно стисла, а тоді блимнула кілька разів, як сова, що ковтнула мишу, а та почала протестувати.

— Перед тобою лежить далека дорога... — сказала вона збентежено.

— До Лондона, — сказав їй Ричард.

— Не тільки до Лондона, — стара помовчала. — Я таких Лондонів не знаю. — Тут потроху почало дощити. — Мені шкода, — сказала вона. — Спочатку будуть двері.

— Двері?

Вона кивнула. Дощ пішов рясніше й затарабанив дахами, заляпотів асфальтом.

— Коли б я була тобою, то стереглася б дверей.

Ричард став на ноги, хоч і трохи нетвердо.

— Гаразд, — сказав він, не надто розуміючи, як сприймати подібну інформацію. — Так і зроблю. Дякую.

Двері паба відчинилися, і на вулицю вирвалося трохи світла й шуму.

— Ричарде? Все гаразд?

— Так, усе добре. Зараз повернуся.

Стара вже поклигала вулицею під рясним дощем і швидко мокла. Ричард мусив щось для неї зробити, однак грошей дати не міг. Він поспішив за нею вузькою вуличкою, і холодний дощ змочив його лице й волосся.

— Візьміть, — сказав Ричард.

Він вовтузився з руків'ям парасольки, силкуючись намацати кнопку й розгорнути її. Нарешті щось клацнуло, і парасолька розцвіла величезною схемою лондонської підземки, на якій кожна лінія мала свій колір, а кожна станція була позначена й підписана.

Жінка охоче взяла парасольку й подякувала усмішкою.

— У тебе добре серце, — сказала вона йому. — Іноді цього досить, щоб убезпечити себе, куди б ти не подався. — Тоді вона похитала головою. — Але здебільшого — ні. — Вона міцно вхопила парасольку, коли порив вітру пригрозив вирвати її з рук або вивернути наопак. Вона обвила ручку парасольки руками й зігнулася ледь не вдвоє, захищаючись від вітру і води з неба. Тоді пішла геть, зникаючи в дощовій ночі, поки не стала лиш круглою білою плямою, вкритою назвами станцій лондонської підземки: «Графський двір», «Мармурова арка», «Чорні браття», «Біле місто», «Вікторія», «Ангел», «Оксфордський цирк»^{*}...

Ричард упіймав себе на п'яній думці про те, а чи був коло станції Оксфордський цирк який-небудь справжній цирк, з клоунами, вродливими жінками й небезпечними тваринами. Двері паба відчинилися ще раз, і звідти вирвався вибух звуку, наче хтось викрутив ручку гучності паба на максимум.

— Ричарде, дурбелику отакий, це ж твоя бісова вечірка, а ти пропускаєш усю розвагу.

Він повернувся до паба, а нудотне відчуття десь загубилося в дивині ситуації.

— Ти схожий на втопленого щура, — сказав хтось.

— Ти ніколи в житті не бачив утопленого щура, — відказав Ричард.

Хтось інший простягнув йому велику склянку віскі.

— Осьо, ковтни бігом. Зразу зігріє. Ти ж знаєш, у Лондоні справжнього скотчу не знайдеш.

— Впевнений, що знайду, — зітхнув Ричард. Вода крапала з його чуба до склянки. — В Лондоні є

^{*} Англ. відповідно Earl's Court, Marble Arch, Blackfriars, White City, Victoria, Angel, Oxford Circus (*тут і далі прим. пер.*).

все. — І він вихилив скотч, а тоді хтось купив йому ще один, і надалі його вечір став розмитим і розлетівся на уламки: опісля Ричард пам'ятав лиш відчуття того, що переїздить з невеликого й раціонального місця, в якому все було логічно, до якогось велетенського й старого, де логіки не було зовсім; ще він пригадував, як десь уже під ранок нескінченно довго блював у канаву, в якій вирував потік дощової води; і білу пляму, поцятковану чудернацькими барвистими символами, схожу на маленького круглого жучка, що пішов од нього в дощ.

Наступного ранку Ричард сів на потяг до Лондона й вирушив у шестигдинну подорож на південь, що мала привести його до химерних готичних шпилів і арок вокзалу Сент-Пенкрес. Мати дала йому в дорогу невеликого горіхового пирога й термос чаю; і Ричард Мейг'ю поїхав до Лондона в препаскудному стані й гуморі.

1

Вона тікала от уже чотири дні, тікала стрімголов, спотикаючись у проходах і тунелях. Вона зголодніла, виснажилася і зморилася сильніше, ніж могло витримати тіло, і їй було важче відчиняти кожні наступні двері. Після чотирьох днів утечі вона знайшла схованку, крихітну кам'яну нірку під рештою світу, де мала бути в безпеці, — принаймні вона благала про це, — і нарешті заснула.

Містер Круп найняв Росса на останньому Плавучому ринку, який відбувся у Вестмінстерському абатстві.

— Думайте про нього, — сказав він містерові Вандемару, — як про канарку.

— Співає? — спитав містер Вандемар.

— Сумніваюся; щиро й переконано в цьому сумніваюся. — Рука містера Крупа пробігла його прямим помаранчевим волоссям. — Ні, мій добрий друже, я говорив метафорично — проводив аналогію з пташками, яких беруть у шахти. — На містера Вандемара повільно зішло розуміння, і він кивнув: ага, канарка. Містер Росс анітрохи не нагадував канарку. Він був величезним — завбільшки майже з містера Вандемара — і вкрай зачуханим, і доволі безволосим, і говорив дуже мало, хоч і видав кожному з них цілу доповідь про те, як любить усе вбивати, і який він у цьому майстер; і це звеселило містера Крупа й містера Вандемара, як могла звеселити

Чингіз-хана похвальба молодого монгола, який нещодавно пограбував своє перше село чи спалив свою першу юрту. Але він був канаркою і не мав про це гадки. Тож містер Росс у своїй брудній футболці й укритих засохлою скоринкою синіх джинсах ішов першим, а Круп і Вандемар у своїх елегантних костюмах ішли позаду.

Розрізнити містера Крупа і містера Вандемара можна за чотирма простими ознаками: по-перше, містер Вандемар на дві з половиною голови вищий за містера Крупа; по-друге, містер Круп має очі кольору вицвілої блакитної порцеляни, в той час як очі містера Вандемара карі; по-третє, тоді як містер Вандемар може похизуватися чотирма перснями на правій руці, зробленими з черепів чотирьох воронів, містер Круп не носить на видних місцях жодних прикрас; по-четверте, містер Круп любить слова, тоді як містер Вандемар завжди голодний. Крім того, вони абсолютно несхожі.

Шурхит у темряві тунелю; ніж містера Вандемара лежав у його руці, а тоді він з неї зник і за мить вже легенько тремтів майже за тридцять футів од них. Він підійшов до ножа і підняв його за руків'я. На лезі висів прохромлений сірий щур, а його паща безсило розтулялася і стулялася, поки з нього витікало життя. Містер Вандемар розчавив череп тварини між вказівним і великим пальцем.

— Оцей щур вже точно не приведе за собою хвоста, — сказав містер Круп. Він хихотнув над власним жартом. Містер Вандемар не озвався. — Щур. Хвіст. Зрозуміло?

Містер Вандемар зняв щура з леза й став старанно його жувати, почавши з голови. Містер Круп вибив щура з його рук.

— Припиніть, — сказав він. Містер Вандемар трохи надуто сховав ножа. — Ворушіться. — підбадьорливо

прошипів містер Круп. — Шури нікуди не дінуться. А тепер — уперед. Нам є що робити. Є кого калічити.

Три роки в Лондоні не змінили Ричарда, але змінили його сприйняття міста. З бачених фотографій Ричард спочатку уявляв Лондон сірим, навіть чорним, і здивовано виявив, що місто сповнене кольорів. Це було місто червоної цегли й білого каменю, червоних автобусів і великих чорних таксі (які часто, на подив Ричарда, були золотими, зеленими чи бордовими), яскраво-червоних поштових ящиків і трав'янисто-зелених парків і цвинтарів.

Це було місто, в якому дуже старе й нове недоладно купчилися разом — не незграбно, але без поваги одне до одного; місто крамниць і офісів, і ресторанів, і домівок, місто парків і церков, місто ігнорованих пам'ятників і навдивовижу невеличких палаців; місто сотень районів з дивними назвами — «Гнутий кут», «Вапняна ферма»*, «Графський двір», «Мармурова арка» — і на диво чіткою самобутністю; то було гамірне, брудне, веселе, стурбоване місто, що жилося туристами, потребувало їх і зневажало, місто, в якому середня швидкість переміщення з одного краю в інший не збільшувалася вже три сотні років, що йшли за п'ятьма віками гарячкового розширення доріг і незграбних компромісів між потребами транспорту, кінного чи то, в новіші часи, моторизованого, і потребами пішоходів; місто, населене й наповнене людьми усіх кольорів, звичаїв і порід.

Прибувши сюди вперше, Ричард побачив Лондон велетенським, дивним, фундаментально незбагненим містом, якому лиш карта підземки, це елегантне барвисте топографічне унаочнення підземних залізничних ліній і станцій, надавала якоїсь подоби порядку.

* Англ. назва відповідно Crouch End, Chalk Farm.

Поступово Ричард усвідомив, що карта підземки — це така зручна вигадка, що полегшує життя, але ні в чому не подібна до реальних форм міста на поверхні — прямо як належність до політичної партії, якимось із гордістю придумав він, а тоді, спробувавши пояснити подібність схеми підземки до політики групі спантеличених незнайомців на вечірці, він вирішив на майбутнє залишити політичні коментарі комусь іншому.

Він продовжив повільно сприймати місто через дифузю і білу інформацію (яка схожа на білий шум, тільки інформативніша), і цей процес прискорився, коли він усвідомив, що те, що власне називали «Сіті», насправді є крихітним муніципалітетом не більше квадратної милі, від Елдгейта на сході до Фліт-стріт і судових будинків на вулиці Олд-Бейлі на заході, який тепер став домом для лондонських фінансових установ, і що саме тут усе почалося.

За дві тисячі років до цього Лондон був маленьким кельтським селищем на північному березі Темзи, на яке натрапили й у якому поселилися римляни. Лондон повільно ріс, поки приблизно через тисячу років не зустрів крихітне Королівське місто Вестмінстер просто поруч від себе на заході, і, щойно був збудований Лондонський міст, Лондон дотягнувся до містечка Саусварк на протилежному березі річки; і він продовжував рости, а поля, ліси й болота потроху зникали під квітучим містом, і воно продовжило розширюватися, зустрічаючи на шляху інші села й хутори на зразок Вайтчепела й Дептфорда на сході, Гаммерсміта і Шепердс-Буша на заході, Кемдена й Ізлінтона на півночі, Беттерсі й Лембета через річку на півдні, і поглинув їх усі під час зростання, мов калюжка ртуті, що зустрічає й приєднує менші крапельки ртуті, зберігши лиш їхні назви.

Лондон виріс у щось величезне й повне суперечностей. Це було приємне місце й хороше місто, але за всі

хороші місця треба платити, і є ціна, яку мусять сплачувати всі хороші місця.

Трохи згодом Ричард усвідомив, що сприймає Лондон як належне; пізніше він почав пишатися тим, що не відвідав жодного з лондонських туристичних місць (крім Тауера, коли його тітка Мод приїздила до міста на вихідні, і Ричард мусив бути їй за компаньйона).

Але Джесика все це змінила. Ричард виявив, що в абсолютно спокійні в інших відношеннях вихідні зазвичай супроводжує її до таких місць, як Національна галерея і Галерея Тейт, де він дізнався, що від надто тривалих прогулянок музеями болять ноги, що коштовні перлини світового мистецтва з часом починають походити одна на одну, і що те, скільки в кафетеріях при музеях безсоромно просять за шматочок торта й чашку чаю, лежить поза межами людського усвідомлення.

— Ось твій чай і еклер, — сказав він їй. — Мабуть, дешевше було б купити в них одну з картин того Тінторетто.

— Не перебільшуй, — бадьоро відповіла Джесика. — До того ж у Тейті нема жодної картини Тінторетто.

— Краще б я взяв той вишневий пиріг, — сказав Ричард. — Тоді б вони могли дозволити собі купити ще одного ван Гога.

— Ні, — виправила його Джесика, — не могли б.

Ричард зустрів Джесіку у Франції, вирвавшись на вихідні до Парижа два роки тому; якщо точніше, то він знайшов її в Луврі, намагаючись відшукати групу своїх друзів з роботи, які організували подорож. Глипаючи вгору на неосяжну скульптуру, він відступив назад і натрапив на Джесіку, що милувалася украй великим і історично важливим діамантом. Він спробував вибачитися французькою, якою не володів, тому здався й почав вибачатися англійською, тоді спробував вибачитися

французькою за те, що вибачається англійською, поки не помітив, що Джесика настільки англійка, наскільки людина взагалі може нею бути, і на той час вона підказала йому купити для неї дорогого французького сандвіча й дорогезного газованого яблучного соку, щоб підкріпити словесні вибачення, і десь отак все насправді й почалося. З того часу він так і не спромігся переконати Джесіку, що не дуже любить ходити до художніх галерей.

На вихідних, коли вони не ходили до галерей чи музеїв, Ричард плентався за Джесикою, поки вона ходила крамницями, здебільшого в заможному Найтсбриджі, на відстані короткої пішої прогулянки або ще коротшої поїздки на таксі від її квартири в колишніх стайнях у Кенсинтоні. Ричард супроводжував Джесіку у походах по таких велетенських і загрозливих емпоріях як «Гарродс» і «Гарві Ніколз», де Джесика могла придбати все, від коштовних прикрас до книжок і тижневого запасу овочів.

Ричард захоплювався Джесикою, яка була вродливою і часто доволі веселою, і, зрозуміло, явно мала неабиячого досягти. А Джесика бачила в Ричарді неймовірний потенціал, котрий, направлений твердою рукою правильної жінки, мав зробити його ідеальним матримоніальним надбанням. Якби ж то він був більш націлений, бурмотіла вона про себе, підкидаючи йому книжки з назвами на кшталт «Успіх — це одяг» і «Сто двадцять п'ять звичок успішних людей», і книжки про подібність управління справами до воєнної кампанії, і Ричард завжди дякував та завжди збирався їх прочитати. У відділі чоловічого одягу в «Гарві Ніколз» вона підбирала для нього речі, які вважала, що йому слід носити — і він носив їх, принаймні в перший тиждень; і день у день через рік після їхньої першої зустрічі вона сказала йому, що час подумати про те, щоб підібрати обручку.

— Чого ти з нею зустрічаєшся? — питав Геррі з відділу корпоративних клієнтів вісімнадцять місяців потому. — Вона жахлива.

Ричард похитав головою.

— Якщо познайомитися з нею ближче, то вона дуже мила.

Геррі поставив назад пластмасового троля, якого підібрав був з Ричардового столу.

— Як це ще вона дозволила тобі з ними гратися?

— Про них мова ніколи не заходила, — сказав Ричард, беручи зі столу одне зі створінь. У того була грива люмінесцентного жовтогарячого волосся й трохи переляканий і розгублений вираз обличчя.

Насправді мова таки заходила, однак Джесика переконала себе, що Ричардова колекція тролей насправді є проявом чарівної ексцентричності, подібною до колекції ангелів містера Стоктона. Джесика саме організовувала пересувну виставку ангелів містера Стоктона, і дійшла висновку, що поважні чоловіки завжди щось колекціонують. Насправді ж Ричард не збирав тролей. Він знайшов першого на хіднику перед офісною будівлею і, в неясному й доволі марному пориві принести трохи особистого до свого робочого світу, поставив троля коло монітора. Інші ж приєдналися до нього впродовж наступних кількох місяців — їх подарували колеги, що помітили Ричардову прихильність до малих потвор. Він приймав подарунки й розставляв їх у стратегічних місцях столу, навколо телефонів і рамки з фотографією Джесики. Сьогодні до фотографії був приліплений жовтий папірець для нагадувань.

Стояла обідня пора п'ятниці. Ричард давно помітив, що події — боягузи: вони не трапляються по одній, а натомість набігають зграями й кидаються на нього усі разом. Узяти б, приміром, цю п'ятницю. Це був, як

Джесика вказала за минулий місяць щонайменше дюжину разів, найважливіший день його життя. Звісно, його, а не її. Ричард не мав сумніву, що її найважливіший день чекав у майбутньому, день, коли її зроблять прем'єр-міністром чи Королевою, чи Богом. Але в житті Ричарда цей день, безперечно, був найважливішим. Тож йому було дуже прикро, що, не зважаючи на жовте нагадування, яке він наліпив на холодильник удома й ще одне таке саме на фотографії Джесики на роботі, він абсолютно й цілковито про це забув.

Крім того, був ще й звіт по району Вандзворт, який він мав уже давно закінчити і який займав більшу частину Ричардових думок. Він перевірів ще один рядок чисел; тоді помітив, що зі звіту зникла сторінка 17 і наготувався роздрукувати її знову; ще одна сторінка десь загубилася; якби ж то йому дали спокійно цей звіт доробити... Якби, о чудо з чудес, не дзвонив телефон... Той продзвенів. Ричард натиснув кнопку відповіді.

— Алло? Ричарде? Генеральний директор хоче знати, коли він матиме той звіт.

Ричард глянув на годинника.

— За п'ять хвилин, Сильвіє. Він уже майже готовий. Зараз я лиш прикріплю до нього графік з прогнозом прибутків і витрат.

— Дякую, Діку. Я спущуся по нього. — Сильвія була, як вона любила пояснювати, «помгендирую», і її оточувала аура хрусткої ефективності. Ричард закінчив дзвінок; телефон миттєво задзеленчав знову.

— Ричарде, — сказав телефон голосом Джесики, — це Джесика. Ти ж не забув, правда?

— Забув? — він спробував пригадати, що такого міг забути. У пошуках натхнення він глянув на фотографію Джесики й знайшов його більше ніж треба у вигляді жовтого папірця з нагадуванням, приліпленого до її лоба.

— Ричарде? Візьми слухавку.

Він підняв слухавку, одночасно читаючи нагадування.

— Пробач, Джесі. Ні, я не забув. Сьома вечора... «Ма Мезон Італьяно». Зустрінемося там?

— Джесика, Ричарде. Не Джесі, — вона помовчала мить. — Після того, що сталося минулого разу? Краще не треба. Ти ж і на власному подвір'ї можеш загубитися, Ричарде.

Ричард хотів був зазначити, що переплутати Національну галерею з Національною портретною галереєю міг будь-хто, і це не їй довелося стояти під дощем цілий день (хоч, на його думку, це було принаймні не менш весело, ніж ходити до болю в ногах будь-якою з названих галерей), але передумав.

— Зустрінемося в тебе, — сказала Джесика. — А звідти можна буде прогулятися разом.

— Добре, Джесі. Тобто Джесико — пробач.

— Ти ж підтвердив столик, Ричарде?

— Так, — щиро збрехав Ричард. Інший телефон на його столі почав пронизливо дзеленчати. — Слухай, Джесико, мені тут...

— Добре, — сказала Джесика, і зв'язок урвався. Найбільша кількість грошей, яку в своєму житті витрачав Ричард, пішла півтора року тому на обручку для Джесики в одному з численних ювелірних закладів у «Гарродсі». Ричард узяв іншу слухавку.

— Здоров, Діку, — сказав Геррі. — Це я, Геррі. — Геррі сидів за кілька столів від Ричарда. Він помахав рукою від свого столу, що аж блищав відсутністю тролів. — Ідемо випити, як домовлялись? Ти казав, що можна буде обговорити профіль Мерстема.

— Звільни мені чортів телефон, Геррі. Звісно, що йдемо. — Ричард поклав слухавку. Внизу аркушика

з нагадуванням був номер телефону; Ричард написав собі це нагадування кілька тижнів тому. І замовив столик — цього він був майже певен. Але він не підтвердив замовлення. Увесь час збирався, але роботи було дуже багато, а Ричард знав, що часу купа. Але події бігають зграями...

Сильвія стала коло його столу.

— Діку? Звіт по Вандзворту?

— Майже готовий, Сильвіє. Слухай, зачекай-но секунду, гаразд?

Він вбив номер телефону й полегшено видихнув, коли хтось відповів:

— «Ма Мезон Італьяно», чи можу я вам допомогти?

— Так, — сказав Ричард. — Столиком на трьох, на сьогодні. Гадаю, я замовляв його. І якщо таки замовляв, то я підтверджую замовлення. А якщо не замовляв, то хотів би замовити. Будь ласка.

Ні, вони не мали запису про замовлення на прізвище Мейг'ю. Чи Стоктон. Чи Бартрем — прізвище Дже-сики. Що ж до того, аби замовити на сьогодні...

Ричардові здалися неприємними не самі слова, а тон, з яким передавалася інформація. Столик на сьогодні, безперечно, слід було замовляти кілька років тому — можливо, натякав цей тон, його мали замовляти ще Ричардові батьки. Замовити на сьогодні було неможливо: якби Папа Римський чи президент французький зі своїм прем'єр-міністром на додачу прибули сьогодні увечері без підтвердженого замовлення, то і їх би розвернули обличчям до дверей і випровадили під жартики про континентальців.

— Але ж це бос моєї нареченої. Я розумію, що мусив телефонувати раніше. Нас же лише троє, чи не могли б ви...

Там поклали слухавку.

— Ричарде? — сказала Сильвія. — Гендир чекає.

— Як думаєш, — спитав Ричард, — мені дадуть столик, якщо я зателефоную ще раз і запропоную грошей?

У її сні всі були вдома разом. Її батьки, брат, маленька сестра. Усі вони стояли в танцювальній залі й дивилися на неї. Усі були такі бліді, такі хмурі. Портія, її мати, торкнулася її щоки й застерегла про небезпеку. У цьому сні Дуері засміялася і сказала, що знає. Її мати похитала головою: ні-ні — їй загрожує небезпека. Зараз.

Дуері розплющила очі. Двері тихо-тихо прочинилися; вона затамувала подих. Тихі кроки на камені. «Може, він мене не помітить, — подумала вона. — Може, він піде геть. — І ще вона з відчаєм подумала: — я голодна».

Кроки стали непевні. Вона добре сховалася під купою газет і ганчір'я й знала це. Можливо, цей зайда не хотів їй зла. «Невже він не чує, як у мене гупає серце?» — подумала вона. Кроки наближались, і вона зрозуміла, що саме мусить зробити, і це злякало її. Чиясь рука зірвала з неї покриви, й вона глянула в пусте, абсолютно безволосе обличчя, що зібгалось в лихий посміх. Вона перекотилася й вигнулася, і ніж, націлений їй у груди, зачепив лиш плече.

До тієї миті вона ніколи не думала, що здатна на це. Ніколи не думала, що має достатньо хоробрості або страху, або відчаю, щоб на це наважитися. Але вона підняла одну руку до його грудей і відкрила...

Він ухопив ротом повітря й повалився на неї. Було мокро, тепло й слизько, і вона вислизнула з-під чоловіка, а тоді похитуючись пішла геть з кімнати.

Вона віддихалася, вийшовши до вузького й низенького тунелю і сповзши стіною на підлогу, зі шморганням втягуючи повітря. Це забрало її останні сили; тепер їх було витрачено повністю. Плече почало пульсувати. «Ніж», — подумала вона. Але тепер вона в безпеці.